

KOMÁRÓM

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Elfogadva a .../2022. (...) határozattal

Völgyzugoly Műhely Kft.

KOMÁROM

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Elfogadva a .../2022. (...) határozattal

Megbízó

Komárom Város Önkormányzata
dr. Molnár Attila polgármester
2900 Komárom, Szabadság tér 1.

Tervező

Völgyzugoly Műhely Kft.
1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 13-15. II./5.
Tel.: 1-439-0491, 70-944-3015, 20-9138-575

TARTALOM

Településfejlesztési koncepció.....	4
1. A koncepció célja.....	4
2. A Koncepció felépítése	4
2.1. A település jövőjével kapcsolatos víziók strukturálása	5
3. Komárom város Jövőképe	5
4. A településfejlesztési célok	6
4.1. Településfejlesztési célok összefüggései.....	6
5. A település fejlesztését átható horizontális célok meghatározása	8
5.1. H1 - Együttműködés és partnerség erősítése a városon belül és kívül egyaránt	8
5.2. H2 - Az épített és természeti értékek, az örökség megóvása	8
6. Célok és beavatkozások meghatározása.....	10
6.1. K1 - Városiasodás erősítése	10
6.2. K2 - Minőségi lakókörnyezet fenntartása.....	14
6.3. K3 - A komáromi közösségek támogatása	16
6.4. K4 - Az Idegenforgalom fejlesztése	18
6.5. K5 - Kompetitív, több lábon álló gazdaság kialakítása	21
7. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	24
8. A megvalósítás eszközei és azok nyomon követése.....	26
8.1. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz.....	26
8.2. A megvalósítást szolgáló eszköz- és intézményrendszer	29
8.3. Javaslat a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	29

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. A KONCEPCIÓ CÉLJA

Az önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal jóváhagyott dokumentum. A helyi önkormányzat településpolitikai elképzeléseinek, célkitűzéseinek olyan foglalata, amely a település természeti, társadalmi, gazdasági, műszaki és környezeti adottságait figyelembe véve meghatározza a helyi önkormányzat cselekvési programját. A koncepció feladata hosszú távú fejlesztési irányokat adni a település számára.

2. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE

A koncepció jövőképből és a jövőkép megvalósítását biztosító célrendszerből áll.

A **jövőkép** kialakítása során a település hosszútávú céljainak rendszerbe foglalása történik. A jövőképkalkotás egyben irányválasztás is, mely magán hordozza a település értékrendjét, megmutatja a közösség aktivitását és dinamikáját, és segítségével könnyebb koncentrálni a helyi erőforrásokat a település fejlődésének és folyamatos megújulásának érdekében. A településtervezés során a jövőképkalkotás fázisa az, amikor a **település közössége megfogalmazhatja, milyen településen szeretne élni 15-20 év múlva**, hogyan látja a település ideális jövőjét. A jövőkép pozitív szemléletű, azt a célt mutatja meg, ahová a település az adott időtávon belül eljutni szeretne. A hosszú távú célok kitűzése azért is különösen fontos, mert az a település tud igazán sikeres lenni, amelyik évtizedes távlatban is tudja, hová szeretne fejlődni, és rövidebb távú céljait is annak megfelelően tudja megválasztani, priorizálni és megvalósítani. A jövőképben meghatározott közös célok kijelölésével lehetővé válik, hogy a település fejlesztési tervei, elképzelései egy irányba mutassanak, egymás hatását erősítve, kiegészítve segítsék a település kiegyensúlyozott, dinamikus fejlődését. A jövőkép megalkotása során tisztában kell lenni azzal, hogy a település milyen belső és külső erőforrásokkal, adottságokkal rendelkezik, ezekre építve milyen lehetőségek állnak nyitva a település számára. A helyi erőforrások, adottságok kihasználásával a település stabil jövőképet alkothat. Az adottságok feltárását legjobban a SWOT elemzés segíti, ahol a település erősségei (S), gyengeségei (W), lehetőségei (O) és veszélyei (T) kerülnek feltüntetésre. A SWOT elemzést a II. fejezet tartalmazza.

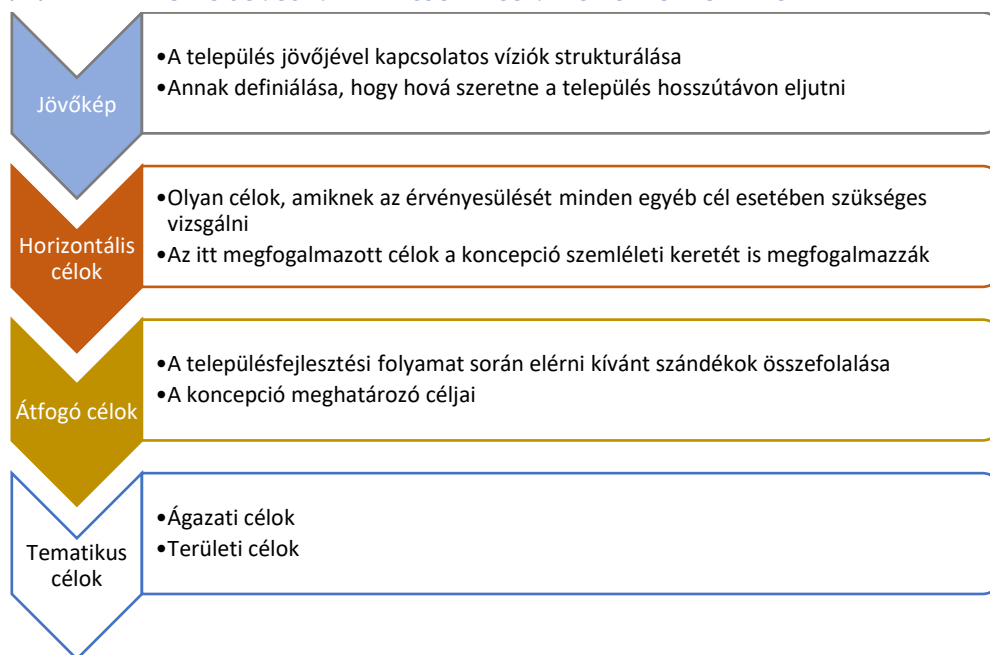
A jövőképben megfogalmazott irányelvek megvalósításához összehangolt cselekvési terv felállítása szükséges. A felállított cselekvési terv a meghatározott jövőkép eléréséhez szükséges célokat, fejlesztési irányokat tartalmazza.

Elsőként **horizontális célok** kerülnek megfogalmazásra, melyek olyan fontos, a jövőkép szempontjából elengedhetetlen célok, melyeket a többi cél megvalósítása során is figyelembe kell venni. A célrendszer megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakítása és végrehajtása során két horizontális cél került kijelölésre, melyek az átfogó és tematikus célokat áthatva kell, hogy érvényesítésre kerüljenek.

Komárom jövőképeének elérését öt átfogó cél meghatározása segíti, melyek a település hosszútávú fejlődésének alappilléreit jelentik. Az átfogó célok, melyek tematikus célokra tagolódva fedik le a város életének minden szegmensét, egymást kiegészítve és erősítve mozdítják elő a város kiegyensúlyozott fejlődését.

A közösen meghatározott jövőkép kitűzése, az elérni kívánt célok egységes rendszerbe foglalása kijelöli a település kívánt fejlődési irányát.

2.1. A TELEPÜLÉS JÖVŐJÉVEL KAPCSOLATOS VÍZIÓK STRUKTURÁLÁSA

3. KOMÁROM VÁROS JÖVŐKÉPE

KOMÁROM HATÁRTALANUL JÓ

Komárom, a Dunával és Észak-Komárommal együtt élő, több lábon álló erős gazdasággal rendelkező, a térségben meghatározó szerepű középváros. Komárom a helyiek számára megélhetést biztosító, otthonos, kényelmes és egészséges környezetet nyújt, míg az ide látogatók számára vonzó turisztikai célpontot jelent. A fejlesztések során a helyi értékek érvényesítését, az ökológiai és ökonómiai (gazdasági) tényezők közötti összhang megteremtését és a partnerséget helyezi a középpontba.

A város jövőképe megfogalmazása során egy pozitív víziót állítottunk fel, mely nagyban támaszkodik a jelenlegi kedvező folyamatok megerősítésére is. A jövőképben meghatározó elem a városias, térségszervező jelleg, melynek elérését a település Észak-Komárommal együttműködésben tűzte ki célul. A középváros szerep kialakításához stabil, több lábon álló gazdasági szerkezet szükséges. A hatályos koncepcióhoz képest nagyobb hangsúlyt kap az idegenforgalom a gazdasági ágazatok között, mivel az ipari és mezőgazdasági hagyományok erősebbek, ezek az ágazatok már jelenleg is jobban kiépültek a városban. Természetesen a több lábon állás pontosan azt jelenti, hogy a már meglévő, jól működő gazdasági ágazatok is jelentős szerephez jutnak a koncepcióban és a jövőképben. A jövőképben a helyi közösség is megjelenik, számukra a város otthont, lakhatást, megélhetést és egészséges környezetet kíván biztosítani, úgy, hogy előtérbe helyezi az együttműködést, a lakosság bevonását a közös döntésekbe. Általánosságban pedig Komárom a környezeti tényezők és a gazdasági érdekek (célok) összhangja mellett kívánja megvalósítani a fejlesztéseket, ezáltal a fenntarthatóság, mint településfejlesztési elv is érvényesül.

A hatályos koncepcióban megjelenő „Aktív Komárom, az építkező város” jelmondat sikeres volt, mivel az azóta eltelt időszakban a városban valóban hatalmas változások, fejlesztések és építkezések történtek. Számos városi és térségi szinten is meghatározó beruházás kerül átadásra az új koncepció készítésével egyidőben, így indokolt a jövőkép továbbgondolása, az új irányvonalak megalkotása. Ezért jelen jövőkép erősen épít a meglévő adottságokra, az eddig elért sikerekre is.

4. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI CÉLOK

4.1. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI CÉLOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

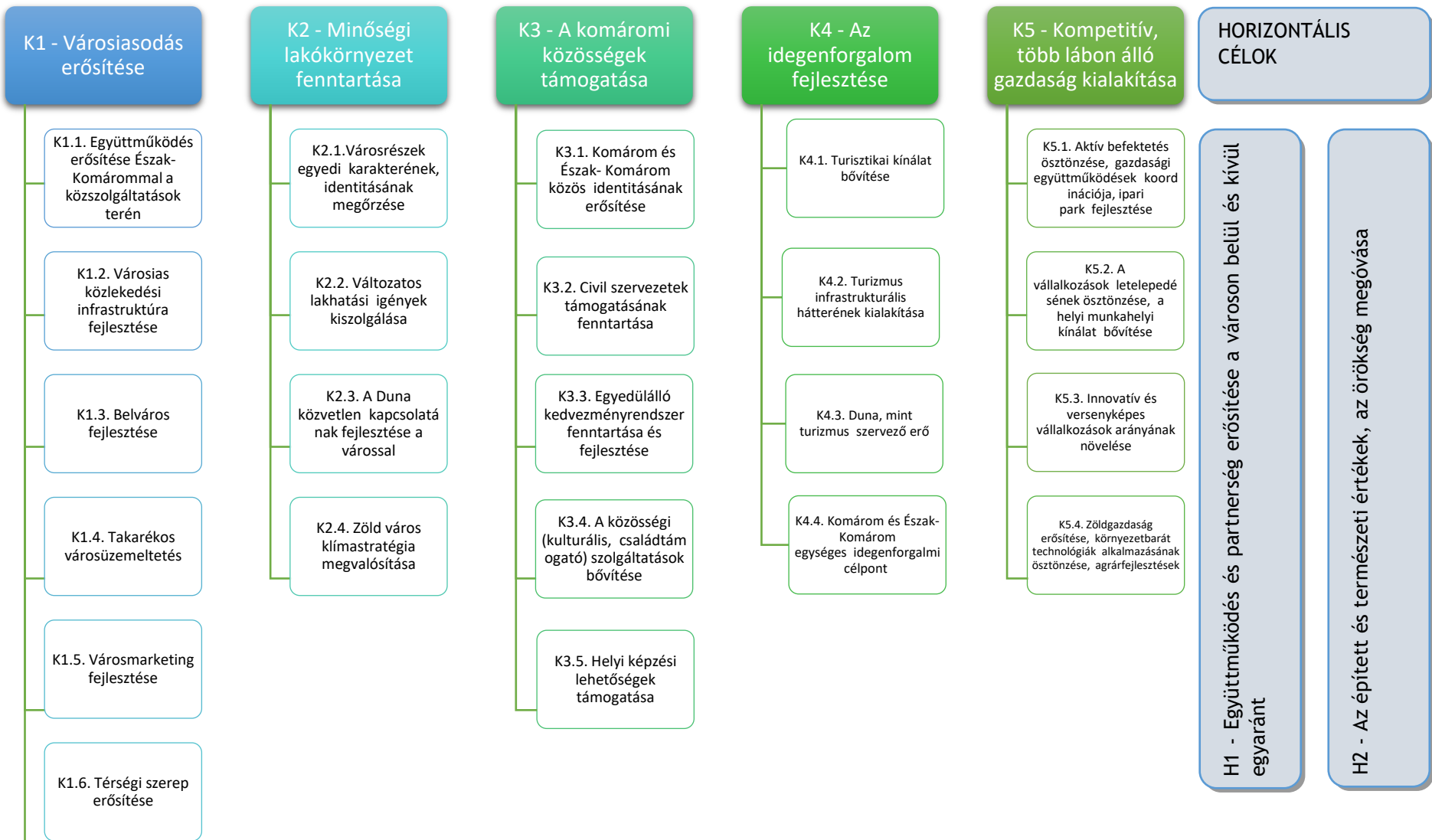
A településfejlesztési célok összefüggései a jövőképet, a horizontális célokat, az átfogó és tematikus célokat bemutató ábrán figyelhetőek meg. A horizontális célok témáival szorosabban összefüggő részcélok (pl. együttműködés Észak-Komárommal, örökségvédelem) több tematikus célban is megjelennek, ezzel is hangsúlyozva fontosságukat.

A célok kidolgozása során figyelembe vettük a magasabb szintű, térségi településfejlesztési koncepciókban meghatározottakat, melyek a megalapozó vizsgálatban kerültek bemutatásra. Az Európai Unió új településpolitikai dokumentuma, az **Új Városi Agenda 2020**-ra készül el az Amszterdami Egyezményben lefektetett 12 tematikus prioritásra fókuszálva. A koncepció célrendszerének meghatározása során figyelembe vettük ezeket az alábbiakban bemutatott prioritásokat, vastaggal kiemelve Komárom hosszú távú településfejlesztési koncepciója szempontjából relevánsakat:

- **munkahelyek és szakmák a helyi gazdaságban;**
- városi szegénység;
- **lakhatás;**
- migránsok és menekültek;
- **fenntartható területfelhasználás és természetalapú megoldások;**
- **cirkuláris gazdaság;**
- **klíma-adaptáció;**
- **energetikai átmenet;**
- **városi közlekedés;**
- levegő minőség;
- **digitális átalakulás;**
- és innovatív és felelősségteljes közbeszerzés.

Komárom, a Dunával és Észak-Komárommal együtt élő, több lábon álló erős gazdasággal rendelkező, a térségben meghatározó szerepű középváros. Komárom a helyiek számára megélhetést biztosító, otthonos, kényelmes és egészséges környezetet nyújt, míg az ide látogatók számára vonzó turisztikai célpontot jelent. A fejlesztések során a helyi értékek érvényesítését, az ökológiai és ökonómiai (gazdasági) tényezők közötti összhang megteremtését és a partnerséget helyezi a középpontba.

5. A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT ÁTHATÓ HORIZONTÁLIS CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

5.1. H1 - EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS PARTNERSÉG ERŐSÍTÉSE A VÁROSON BELÜL ÉS KÍVÜL EGYARÁNT

Az együttműködés erősítése azért került horizontális célként meghatározásra, mivel az, mint városvezetési és városfejlesztési elv, az összes többi cél megvalósítása során is érvényre kell, hogy jusson. Komárom számára az együttműködés és partnerség jelenleg is nagy érték, ezt bizonyítja a városban jelen lévő erős civil élet, a civil szervezetek támogatottsága vagy Észak-Komárommal a rendezési tervek és fejlesztési célok összehangolására irányuló korábbi és jelenlegi kezdeményezések.

A horizontális célt, az „Együttműködést” egyaránt lehet értelmezni a városon belül, az önkormányzat és a település lakói között, de ugyanúgy fontos elv Komárom és a térség más települései viszonyában is. (Ennek érdekében fontos cél a Komárom és Környéke Önkormányzati Társulás jövőbeni fenntartása, és a társulás által jelenleg is ellátott feladatok közös ellátása a jövőben is.) Komárom egyedi helyzete - azaz, hogy történelmileg és fizikailag is Észak-Komárommal együtt alkot egy egységet, miközben a két város más-más országban található - még inkább az együttműködés fontosságát, alapelveként való rögzítését támasztja alá.

A kom- vagy ko- előtag a klasszikus latin „cum”, együtt, közösen jelentésű szavából ered. Az előtag számos együttműködéssel összefüggő kifejezésünkben jelen van, melyek a horizontális cél kapcsán is előjönnek. Ilyen kifejezés a kooperáció, a koordináció, a kommunikáció és a koherencia. Ugyan Komárom elnevezésének eredete bizonytalan, a városnévben is szereplő Ko- szótag, mint véletlen egybeesés, jó emlékeztetőként szolgál az együttműködés, mint horizontális cél szem előtt tartására.

Kooperáció, koherencia - együttműködés, munkamegosztás, összetartás: az együttélés akkor eredményes, ha valamilyen intézményesített formát is ölt. Szervezeti értelemben cél, hogy az együttműködés megnyilvánuljon a városon belül és a térségi településekkel, az önkormányzat és a lakosság bevonása révén a városlakók közötti együttműködésben; az önkormányzat és a gazdasági szereplők közti partnerségben. Kiemelt szempont az együttműködés Észak-Komárommal, lehetőleg egységes szemléletű város és térségfejlesztési koncepció és stratégia készítése, hogy kölcsönösen előnyös, szinergikus hatású, sokrétű fejlődés jöjjön létre.

Koordináció - egyeztetés: az intézkedések, elképzelések, szándékok (koncepciók, stratégiák, projektek) egyeztetése és összehangolása Észak-Komárommal gazdasági, kulturális és városfejlesztési szinten. Cél továbbá, hogy a jövőben hatékony koordináció valósuljon meg a városfejlesztés, ezen belül a városirányítás, a lakosság és a helyi gazdasági szereplők között, valamint a térség településeivel a határ mindkét oldalán.

Kommunikáció - gyors, pontos tájékoztatás: folyamatos kapcsolattartás a polgárokkal, gazdasági és intézményi szereplőkkel, informálás döntésekről, problémás helyzetekről, változásokról. A fenti fő elvek minél kedvezőbb megvalósítása elképzelhetetlen megfelelő kommunikáció, aktív városmarketing tevékenység, a határon túli lakosság, önkormányzati intézmények, a hazai és külföldi partnerek, gazdasági szereplők széleskörű bevonása nélkül.

A „KO” leképezi a város hosszú távú jövőképeinek legfontosabb alkotóelemeit.

5.2. H2 - AZ ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, AZ ÖRÖKSÉG MEGÓVÁSA

A kétezres évek végétől a településfejlesztésen belül egyre nagyobb teret kap az integrált településfejlesztési politika alkalmazása, amelynek lényege, hogy a fenntartható fejlődés minden dimenzióját - a gazdasági teljesítményt, a társadalmi egyensúlyt, a környezetvédelmet és az egészséges, humán környezetet - egyidejűleg és egyforma súllyal kell figyelembe venni (*Lipcsei Charta, 2007*¹). A fenntarthatóság a természeti és épített környezet, illetve a belső és külső humán erőforrásokra építés, a potenciális lehetőségek fenntartható kiaknázását jelenti. Komárom mind

¹ A fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta, 2007. május 24–25-én Lipcsében tartott, városfejlesztésről és területi kohézióról szóló informális miniszteri találkozó alkalmából született megállapodás.

épített, mind természeti értékekben gazdag település, ezért ezek megóvása horizontális célként jelenik meg. Azaz, minden más cél tervezése és megvalósítása során törekedni kell az értékek megóvására.

A konkrét projektek tervezése során előnyben kell részesíteni a helyi erőforrásokra épülő, környezetbarát, a táji és természeti értékeket tiszteletben tartó megoldásokat. Törekedni kell az épített értékek gazdagítására, a meglévők minőségi fenntartására és felújítására. Az új beruházásokat az épített és a táji környezetbe illeszkedő módon, a meglévő értékeket kihangsúlyozva szükséges tervezni és megvalósítani. A fenntartható gazdaság legfontosabb jellemzője, hogy a gazdaságfejlesztések kizárólag a környezetet, a tájképet és a településképet nem veszélyeztető módon mennek végbe.

A megóvást és gazdagítást segíti az értékek megismerhetőségének biztosítása, és a fiatalok oktatásában az értékörzés, mint szempont beépítése is. A táji, természeti és épített értékek hozzájárulnak az esztétikus, szerethető lakókörnyezet fenntartásához, a települési identitástudat fejlődéséhez. A város a marketingtevékenységét is tudja meglévő értékeire alapozni.

6. CÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSOK MEGHATÁROZÁSA

6.1. K1 - VÁROSIASODÁS ERŐSÍTÉSE

Komárom az elmúlt időszakban jelentős fejlődésen ment keresztül, a 2016-ban készült településfejlesztési koncepció számos eleme megvalósult, vagy megindult a megvalósítása. A természetes folyamatok (az elmúlt időszakban tapasztalt gazdasági növekedés, az emberek megváltozott életmódja) önmagukban is a városiasodást erősítették Komáromban, azonban ezt a fajta átalakulást most a település tudatosan kívánja erősíteni és szervezni.

K1.1 - Együttműködés erősítése Észak-Komárommal a közszolgáltatások terén

Komárom kisváros, azonban mint egykori vármegye székhely, Észak-Komárommal jelentős középvárosként értelmezhető, ezáltal a magasabb szintű városi infrastruktúrát egységesen érdemes kezelni és hasznosítani, amely kiváló alapot nyújt a jövőbeli fejlesztések számára. A város történelmileg és urbanisztikailag egy egységet képez, melyet a trianoni békeszerződés szakított ketté. A két ország Európai Unió csatlakozásával és az Európai Unió négy alapszabadságának - az áruk, a szolgáltatások, a személyek és a tőke szabad áramlásának - a megvalósulásával ismét megnyílt a lehetőség a szorosabb együttműködésre.

Komárom infrastruktúrája esetében külön ki kell emelni a **fejlett intézményi infrastruktúrát**, amely hasonló méretű települések hazai összehasonlításában példátlanul fejlett (gyógyfürdő, múzeum, sportközpont, művelődési ház, oktatási intézmények). Az infrastrukturális elemek között szintén nagy értéket képvisel a kiépített ipari/termelési infrastruktúra (ipari park, iparvágányok, stb.).

A kitűzött további városiasodás során Komárom és Észak-Komárom helyzeti előnybe kerülnek, amennyiben a szükséges fejlesztéseket, közszolgáltatás és szolgáltatás bővítéseket összehangolják, azokat nem építik ki kétszeresen, a Duna mindkét oldalán.

Az együttműködési formák egy része jelenleg is jól működő, például a kulturális szolgáltatások, rendezvények, vendéglátás területén. További együttműködés kialakítható az oktatásban, a közszolgáltatások területén, az üzleti életben, a gazdaságfejlesztésben és az önkormányzatiságban. Az önkormányzatiság, azaz a helyi közakarat megvalósítása, az alkotó együttműködés a helyi közösségben a határon átívelő módon is történhet.

A közszolgáltatások területén belül **fejleszthető az együttműködés az egészségügyben**. A két ország az együttműködés koordinációját támogató javaslatokat tehet. Az egészségügyi rendszer összehangolásával a lakosság életminősége jelentősen növekedhet. Az egészségügyön belül fejleszthető terület a mentőszolgálatok kölcsönös támogatása a határmenti területeken. A határon átívelő egészségügyi ellátás keretében a jó gyakorlatokat, tapasztalatokat is megoszthatják egymással a résztvevők, akár a prevenció, akár a beavatkozások területén.

A **katasztrófavédelem összehangolása**, kölcsönös támogatás nyújtása is az együttműködés egyik alappillére lehet. Amennyiben a területi alapon szerveződő katasztrófamenedzsment túllép az állami határok jelentette akadályokon, azáltal a vagyon- és életvédelem magasabb szolgáltatási szinten valósulhat meg.

Lehetőség a szorosabb együttműködésre **az oktatás és szakképzés területe** is, mely szorosan összefügg a munkaerőpiaci lehetőségekkel is. Ilyen együttműködés lehet a felsőoktatási intézmények között, vagy a felsőoktatási intézmények és az innovatív helyi vállalkozások között. Fontos lenne a szakképzettségek kölcsönös elismerése, akár közös, többnyelvű képzések indítása a hiányszakmákban.

A közszolgáltatások területén az együttműködést az egyes országok eltérő szabályozása, a jogi és adminisztrációs nehézségek akadályozhatják, azonban az Európai Unió támogatja a határon átnyúló kezdeményezéseket, mely bizakodásra adhat okot. Emellett A Határon Átnyúló Kezdeményezések

Közép-európai Segítő Szolgálata (Central European Service for Cross-border Initiatives, CESCO) 2016-os tanulmányában több megvalósult jó példát is feltárt.²

A Duna-part közös rekreációs, sport és turisztikai fejlesztése kifejezetten magától értetődő, közös városfejlesztési cél lehet Komárom és Észak-Komárom számára.

K1.2 - Városias közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Komárom az elmúlt időszakban jelentős fejlődésen esett át, mely folyamat a jövőben is folytatódni fog. A fejlődés sok esetben a település szerkezetét is érinti, ilyen például egy új ipari park létrehozásának terve, a belváros sűrűbb beépítésének ösztönzése vagy egy korszerű teher és személykikötő létrehozásának koncepciója. A beruházások és a közlekedési igények változása a város közlekedési hálózatának átalakítását, fejlesztését is maga után vonja.

Legfontosabb, a közlekedést érintő fejlesztések átgondolt megvalósítása érdekében **egy átfogó városi közlekedési koncepció kidolgozása** lenne. Különösen aktuális a közlekedési koncepció kidolgozása, mivel az új Duna-híd átadása is a településfejlesztési koncepció kidolgozása során történt. Az új híd átadása átírta a város közlekedését, és új lehetőségeket teremtett az átmenő forgalom kiszorítására a városból, valamint a belső közlekedési rendszer újragondolására. Komárom célja a parkolás rendjének felülvizsgálata is, mely szintén az átfogó koncepció részét képezi.

A városias közlekedési infrastruktúra fejlesztése során előnyben kell részesíteni a **környezetbarát megoldásokat és a közösségi közlekedés fejlesztését**. A város tervei között szerepel a kerékpáros hálózat bővítése (nemzetközi szinten az Eurovelo 6 útvonal kiépítésével), közösségi kerékpárberlési rendszer továbbfejlesztése. A belvárosi és lakóterületeken a gyalogos és kerékpáros közlekedés előnyben részesítése fogalomszervezéssel, infrastruktúra fejlesztéssel és szemléletváltással valósítható meg.

Nemcsak a városon belüli közlekedés fejlesztése meghatározó Komárom esetében. A város egyik fontos jellemzője, hogy nagyvárosok és három főváros is elérhető közelségben fekszik, illetve, hogy nemzetközi útvonalakhoz (közúti, kötöttpályás és vízi is) kapcsolódik. Az országos és nemzetközi fejlesztések kapcsán Komárom célja, hogy a település elérhetőségét javítsa, miközben a lakóterületeket és központját minél inkább tehermentesítse az átmenő forgalom káros hatásaitól. Ennek megfelelően a település régi céljai között szerepel a 13 sz. út folytatásaként a Szőnyt elkerülő **déli elkerülőút megépítése**. (A közlekedési rendszer fejlesztését szolgálja a Komárom város gazdaságfejlesztéséhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésekről szóló 1508/2021. (VII.29.) Kormányhatározat is.) A jelentősebb infrastruktúra fejlesztések során figyelembe kell venni a vonalas infrastruktúra elhatároló jellegét is, mely Komárom esetében különösen a vasút és a Duna-part kapcsán jelentkezik. Komárom célja a vasúti fejlesztések tervezése során a Duna és a városrészek (Belváros és Szőny) kapcsolatának erősítése, akár különszintű műszaki megoldásokkal. A város elérhetőségét külső települések irányába intermodális csomópont (közúti, kötöttpályás és vízi) létrehozásával lehet erősíteni. Komárom céljai között szerepel egy nemzetközi jelentőségű teher és személy kikötő létrehozása az Erzsébet-híd keleti oldalánál.

A határ mentén élő lakosok életminőségének javításához nagyban hozzájárul a közösségi közlekedés határvonalat átlépő szervezése, melyet integrált, határon átnyúló jegyrendszerrel együtt érdemes megvalósítani. A határátlépés a munkahely, szolgáltatások és kereskedelmi létesítmények látogatása céljából jelenleg is mindennapos, egy jól szervezett közösségi közlekedés ezt könnyítené meg. Emellett, ha Komáromra és Észak-Komáromra mint turisztikai desztinációra tekintünk, jogos elvárás az ide érkező vendégek részéről **az egységes, átlátható közösségi közlekedés**. Az egységes rendszer elősegíti az egynapos határon átnyúló kirándulásokat, és azok gazdaságélénkítő és társadalmi kohéziót növelő szerepét.

² Jogi Akadálymentesítés: Jó gyakorlatok a határon átívelő együttműködések hátráltató akadályok leküzdésére, Készítették a CESCO Munkatársai, Budapest 2016
<http://legalaccess.cesci-net.eu/europai-kitekintes-jo-gyakorlatok-gyujtemeny/>

K1.3 - Belváros fejlesztése

Az új Duna-híd új pályára helyezi a nemzetközi forgalmat, ami egyben a gazdaság- és városfejlesztés számára is új területhasználati lehetőségeket kínál. Az új nyomvonal mentén új gazdasági övezet létesül, az ipari park kihasználtsága javul és új, minőségi iparágak megtelepedésére nyílik lehetőség. Az új tér- és gazdaságszerkezeti elem kihat a két város Belvárosainak területhasználatára is. Az eddigi nagy nemzetközi forgalom kikerül, és ezzel a város szükségleteit meghaladó kereskedelmi forgalommal terhelt belső területek felszabadulnak. Alkalmot nyílik a belvárosi funkciók megújítására, szellős elhelyezésére, egyúttal **Észak-Komárom városközpontjával a korábbinál szorosabb kapcsolat kiépítésére.**

A történelmi okok miatt Komárom és Észak-Komárom önálló városközpontokkal rendelkezik, melyek közül egyik sem csatlakozik szervesen a Duna-parti területekhez. A városközpont fejlesztésében fontos a **Duna felé nyitás**, a szabadtéri közösségi terek és rendezvények megtartására alkalmas helyszínek kialakítása, szolgáltatásokkal és minőségi zöldterületekkel. A fejlesztéseket a vízpart közeli területek funkcióváltásával és a rozsdaterületek hasznosításával lehet elősegíteni. A komáromi oldalon alulhasznosított vasúti területek és épületek állnak rendelkezésre, míg az Észak-Komáromi oldalon az egykori hajógyárhoz kapcsolódóan találunk területeket. Az utóbbi időben a vízparti területek felértékelődése, rekreációs vagy piaci alapú hasznosítása figyelhető meg.

Az Erzsébet-híd és az Igmándi út várható forgalomcsökkenése is jó lehetőséget kínál a belváros fejlesztésére. Közlekedési koncepció kidolgozása során érdemes vizsgálni a híd és az Igmándi út forgalomcsökkentésének lehetőségeit és hatásait, illetve a „Két Belváros” a közös hídon át történő szorosabb összekötésének lehetőségeit.

Szintén belvárosi rozsdazóna az **egykori Lengyár területe**. A nagyszámú új helyi munkahely és a digitális, fiatal generációk térhasználati szokásai jelentős keresletet fognak generálni a városközponti területek iránt, melynek szükséges megteremteni a szolgáltatási, iroda és lakás háttérét a következő időszakban. A város célja a Lengyár területén egy új városközpont kialakítása, ahol intézményi, lakó, iroda és kereskedelmi funkció is helyet kaphatna. A fejlesztés tervezése során fontos szempont az ipari örökség megóvása, a felújítható épületek és szerkezetek hasznosítása.

A belváros fejlesztése során cél az egységes városias arculat létrehozása, mely egyszerre utal Komárom és Észak-Komárom egységére, miközben a „Két Belváros” saját egyedi identitását is meghatározza.

K1.4 - Takarékos városüzemeltetés

A takarékos városüzemeltetés egyik alappillére a **kompakt város elve**. Ennek célja a szétterülés mérséklése. A beépítésre szánt új lakóterületek növelése helyett a meglévő területek rehabilitációját, a meglévő épületállomány értékőrző megújítását és a belvárosi területek intenzívebb hasznosítását helyezi előtérbe.

Komárom speciális adottságai miatt a kompaktság érvényesül abban is, hogy sűríteni szükséges a két város fizikai kapcsolatait és együttműködését. Az „Együttműködés erősítése Észak-Komárommal” tematikus célban bemutatott fejlesztések hozzájárulhatnak a közszolgáltatások színvonalának növeléséhez, akár takarékosabb eszközökkel. A gazdaságosan üzemeltethető településszerkezet kialakításához elsősorban a településrendezési eszközök nyújtanak lehetőséget.

A takarékos városüzemeltetéshez segítséget nyújthatnak a folyamatosan fejlődő **okos város megoldások** is. Adatok gyűjtésével, elemzésével számos folyamat optimalizálható.

Az **önkormányzati ingatlanok klímataudatos felújítása** csökkentheti az üzemeltetési költségeket, és a lakosság számára is szemléletformáló hatású. Komáromban egyedi lehetőség kínálkozik a termásvíz hasznosítására, mint környezetbarát energiaforrásra.

K1.5 - Városmarketing fejlesztése

Komárom céljai között szerepel a **városmarketing erősítése, és ezáltal a település ismertségének növelése**. A városmárka építése tudatosan megtervezett, hosszú folyamat, ezért a településfejlesztési koncepcióban tematikus célként kerül rögzítésre.

A marketing eszközökkel vállalkozások és befektetők is elérhetők, a telephelykeresés folyamatát a városról szóló információs felületekkel lehet támogatni.

Komárom az idegenforgalom fejlesztését átfogó célként jelölte meg, melyhez kapcsolódóan a **turizmusmarketing/desztinációmarketing** a város marketing tevékenységének részét kell, hogy képezze.

A városmarketing szerepe abban is megmutatkozik, hogy az adott fejlesztési döntéseket, új betelepülő gazdasági szereplőket a település a marketing szemüvegén keresztül is megvizsgálja. Értékeli, hogy az adott döntések hogyan fognak hatni a városról kialakult imázsra.

A városmarketing esetében is fontos az együttműködés a térség más településeivel, és különösen Észak-Komárommal. A marketing célok közös meghatározása hozzájárul az egyes résztvevők egyéni sikereihez is.

A „Takarékos városüzemeltetés” tematikus célhoz kapcsolódóan fontos a felelős városmarketing szemlélet kialakítása, azaz a marketing tevékenység hatékonyságának folyamatos nyomon követése. A kontrolling lehetőséget ad, hogy a marketingre szánt keretet a leghatásosabban tudja elkölteni a város.

A 2020. július 1-jén alakult **Komáromi Városmarketing és Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.** célja, hogy Komárom Város Önkormányzata és a Komáromban a turizmushoz kapcsolódó tevékenységet végző gazdálkodó és társadalmi szervezetek, hatékonyabban tudják elősegíteni a város turisztikai fejlődését; fejlesztési, információs és marketing tevékenységük összehangolásával javítsák a város turizmusának versenyképességét és hatékonyan tudjanak pályázni az idegenforgalommal és turizmussal összefüggő központi forrásokra.

Célja továbbá Komárom Város kulturális, idegenforgalmi értékeinek, a meglévő gazdasági lehetőségeknek bemutatása a régióban, az országban és határon túl is, az ezzel kapcsolatos önkormányzati kommunikáció kialakítása. A turistaforgalom növelésével gazdasági fejlődés generálása, a lakosság életminőségének javítása. A város és térsége vonzerőinek és szolgáltatásainak összekapcsolása a turizmus fejlesztésében.

A Társaság célja az egységes városarculat és városmarketing kialakítása, folyamatos fejlesztése. A Társaság célja továbbá az idegenforgalmi értékek feltárása, bemutatása, propagálása, az idegenforgalom helyi fejlesztése és a terület idegenforgalma alakulásának elemzése.

K1.6 - Térségi szerep erősítése

A város a jövőben erősíteni kívánja a térségben betöltött gazdasági, turisztikai és kulturális szerepkörét.

2016-ban az ENSZ tagállamok elfogadták az Quitói Egyezményt az Új Városi Agendáról, amely közös jövőképet állít, valamint elköteleződés a fenntartható településfejlődés iránt. Az egyik irányelv, amelyet érdemes kiemelni, a **kisvárosok szerepének erősítése**, amelyet a tagállamoknak előtérbe kell helyezni. A policentrikus és kiegyensúlyozott területi fejlődést a **város-vidék kapcsolatok erősítésével** szükséges elérni, a városi térségek közös fejlesztése révén a város-vidék kontinuitást szükséges erősíteni (szolgáltatások, infrastruktúrák). Szintén lényeges megállapítás a határon átnyúló együttműködések ösztönzése, amely Komárom esetében hatványozottan érvényes.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció kiemelten foglalkozik Komárommal és a térséggel. „A hazai központú és a határ túlsó oldalán is formálódó városi vonzáskörzeteink (tipikus példája ennek Esztergom és Komárom vonzáskörzete) esetében a hazai városközpont fejlesztésekor számításba kell venni a határon túli lehetőségeket az ottani szereplőkkel partnerségben. Komárom esetében a közvetlen határon túli térségekkel való ellátórendszeri kapcsolatok és funkciók

megosztása fejlesztési lehetőségeket rejt. Jó lehetőség van Komárom-Esztergom megye közreműködésével is egy nagyobb, koordináltan működő határon átnyúló várostérség vagy növekedési zóna kialakulásának is.” Az OFTK Komáromot a nemzeti és perspektivikusan nemzetközi jelentőségű nagyvárosi térségek csoportjába sorolja.

Komárom térségi szerepét leginkább a szolgáltatások és közszolgáltatások bővítésében, munkahelyteremtésben, a térségi közlekedés erősítésében (intermodális csomópont) és kulturális sokszínűségével tudja erősíteni. Fontos szerepe van a térségi települések közötti együttműködés, partnerség fenntartásában és koordinálásában is. Térségi szerepét növelni kívánja az oktatás területén is. Az ELTE Régészeti Tudásközpontja Komáromban fog helyet kapni, mely intenzívebben bekapcsolja Komáromot a nemzetközi tudományos vérkeringésbe.

6.2. K2 - MINŐSÉGI LAKÓKÖRNYEZET FENNTARTÁSA

A városfejlesztés és városrendezés fő célja Komárom polgárvárosi jellegének megőrzése, amely együtt jár az eltérő adottsággal rendelkező településrészek sajátosságainak megőrzésével, de a „közös ház” otthonosságának kialakításával is. A lakás, a munka, a szabadidő és a közlekedési funkciók tervezése során a komfortosság kialakítása az egyik legfőbb rendező elv.

Helyi munkaerőpiaci programok megvalósítása, családbarát környezet kialakítása, társadalmi összetétel szempontjából vegyes lakóterületek létrehozása, a társadalmi kohéziót erősítő, helyi közösségfejlesztő kezdeményezések megvalósítása, biztonságos környezet kialakítása elvárásaként fogalmazódik meg a településekkel szemben. A kompakt város víziójában a lakó-, a munka-, a közösségi és a rekreációs terek harmonikus együttese valósul meg.

K2.1 - Városrészek egyedi karakterének, identitásának megőrzése

Komárom történelmi okokból több, jól meghatározható városrészre tagolódik. Ezek a városrészek napjainkban is egyedi karakterrel, arculattal és identitással rendelkeznek. A város célja az **eltérő karakterek megőrzésének támogatása**.

Szőny egyediségét elsősorban falusias beépítése, az ősi telekstruktúra érintetlen megőrzése és a néprajzi hagyományok ápolása adja. Szőnyben lehetőség van a hagyományos, a gazdálkodást és a lakófunkciót egy helyre összpontosító telekhasználatra.

Koppánymonostor átalakuló terület, ahol a kertvárosias jelleg kialakítása a cél. A településrésznek a városon belül is egyedi kapcsolata van a Dunával, hiszen ez az egyetlen olyan városrész, ahol a vasút elválasztó szerepe nem érvényesül. Koppánymonostoron még napjainkban is erős az üdülő-pihenő funkció, mely a jövőben a rekreációs funkciók támogatásával tovább erősíthető.

A Belváros esetében a városias jelleg erősítése, a magasabb beépítési sűrűség elérése a cél a jövőben. A „Belváros fejlesztése” tematikus célban került bemutatásra, hogy milyen jelentős fejlesztési potenciállal rendelkezik a városrész.

Molaj területén a finomító telepére új cégek, fejlesztések várhatóak a jövőben. A városrészhez lakó és rekreációs területek is tartoznak. Molaj kialakítása történelmi okokból a „város a városban” elv szerint történt, a jövőben a városrész szorosabb integrálása a cél.

Az Ipari Park kiterjedését tekintve városrész méretű, így településképi szempontból meghatározó. Az Ipari Park és jövőbeli bővítése esetén cél a minőségi, rendezett környezet biztosítása, a beruházók ösztönzése az egységes arculatú, esztétikus épületállomány létrehozására. Hasonlóan fontos a környezet rendezett megjelenése, fasorok, erdősávok telepítése. A telken belül háromszintes növényállománnyal telepített zöldfelület biztosítása. Az Ipari Park is nagyban meghatározza a városról kialakult képet.

A városrészek egyedi karakterének megőrzésének eszköze a természeti és épített örökségre támaszkodó, közösség vezérelt településfejlesztés, és az erre épülő, átgondolt településrendezés.

K2.2 - Változatos lakhatási igények kiszolgálása

Komáromban számos kiemelkedő kedvezményrendszer támogatja a fiatalok letelepedését, melyet a K3.3 tematikus célnál mutatunk be. A város célja a **helyben maradás ösztönzése** és új népesség -

elsősorban fiatal családok - letelepedésének támogatása, az erős, befogadó helyi közösség építése. Demográfiai szempontból a város jelenlegi, több mint 19 ezres népességét kívánja megtartani.

A város lakóterületei rendezettek, a közterületek gondozottak. A település célja ennek fenntartása, új lakóterületek beépülése esetén a minőségi fejlődés ösztönzése. A településen nagyobb, fejlesztési potenciállal rendelkező területek vannak. Ilyen például a Belváros délnyugati területe, mely jelenleg formálódó, átalakuló terület. Az egykori Lengyár belvárosi területén is vegyes, lakó-intézményi-iroda funkció elhelyezése a cél. A Csillagerődtől délre fekvő, nagy kiterjedésű önkormányzati terület alkalmas lehet egy új, korszerű városrész létrehozására: intenzív lakó, intézményi, szálláshely, szolgáltatás és rekreációs funkciók elhelyezésére. Koppánymonostoron és Szönyben is, ugyan kisebb mértékben, de rendelkezésre állnak lakóépületek fejlesztésére alkalmas területek. Új lakóterület létrehozása során figyelemmel kell lenni a változatos funkciómixre és a lakóterületek ellátáshoz szükséges infrastruktúra fejlesztésekre is. A város célja jelenlegi bérlakás állományának megtartása, a lakásfejlesztési projektek során annak bővítése.

A település jelenleg is változatos lakókörnyezetet tud biztosítani az itt élni vágyóknak: falusias, kertvárosias, kisvárosias és nagyvárosias lakókörnyezet is megtalálható. Cél, ennek a változatosságnak a fenntartása. Az utóbbi időben azonban megjelentek a hazai tulajdonosi szemlélettől eltérő lakhatási igények is. A városban megnövekedett a kereslet a lakásbérletre, a rövidtávú szálláshely szolgáltatás és a munkavégzéssel összefüggő rövid- vagy hosszútávú szállás bérlet iránt. Mivel ezek az igények elsősorban a város kedvező folyamataival, gazdasági fejlődésével és az idegenforgalom növekedésével függenek össze, Komárom célja az ezekre történő reagálás. A város célja, hogy lehetőséget biztosítson a rugalmasabb lakhatási formákra is, azonban a településkép és a mindenki számára elérhető minőségi lakhatás szempontjait figyelembe véve. Ezt elsősorban szabályozási eszközökkel lehet befolyásolni.

Különösen a bérlet és a szálláshely szolgáltatás esetében érdemes a szabad kapacitásokat összehangolni Észak-Komárommal, ezáltal a meglévő kapacitások jobb kihasználtsága érhető el.

K2.3 - A Duna közvetlen kapcsolatának fejlesztése a várossal

A város terve, hogy a jövőben jobban épít a folyó nyújtotta természeti, társadalmi és gazdasági adottságokra. Komárom egyik legnagyobb értéke (környezeti, közösségszervezési, gazdasági szempontból) a Duna szomszédsága és a város fekvésében rejlő lehetőségek, az Észak-Komárom felé való orientáció. A természeti környezet megőrzése és multifunkcionális (rekreációs, szabadidős, sport és turisztikai) hasznosítása a „zöld város” imázs építésének központi eleme. Fentiek érdekében erősíteni szükséges a **belváros Duna parti kapcsolódását**, a Duna menti területek feltárását, közösségi (sport, szabadidő, rekreáció) és gazdasági (turisztikai, ipari) célú hasznosítását.

A Duna, mint a minőségi lakókörnyezet meghatározó eleme, hozzájárul a lakosság életminőségének növeléséhez. A Duna-part a rekreáció, a kikapcsolódás színtere lehet. Ennek érdekében a város célja a Duna-part és a lakóterületek (Belváros és Szöny) kapcsolatának javítása, a part rendezettségének fenntartása. Jó lehetőséget kínál a **part menti alulhasznosított területek** (pl. kihasználatlan vasúti területek és épületek) **funkcióváltása**. A part menti területek rendezése során cél a multifunkcionális és időszakos használati módok erősítése: közlekedési terület, rendezvényhelyszín, rekreációs és sport terület. A Belvárosi részen cél a jól megközelíthető part menti zöldterületek bővítése.

A Duna mellett nemzetközi szállítási és közlekedési útvonal is. Fontos, hogy ez a fajta hasznosítása összeegyeztethető legyen a minőségi lakókörnyezet elvárásaival. A fejlesztések tervezése során ezt a szempontot is szem előtt kell tartani.

A Dunához kapcsolódó turisztikai fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a fejlesztések ne csak az ide látogatókat, hanem az itt élőket is szolgálják. Különösen igaz ez a turizmust jellemző időszakosság miatt. Ebből a szempontból is a multifunkcionális, rugalmas térhasználathoz illeszkedő fejlesztéseket érdemes támogatni.

K2.4 - Zöld város klímastratégia megvalósítása

Egyre fontosabbá válik a természeti, táji, és épített környezet minősége, felértékelődnek az **ökológiai** és nem anyagi értékek, az életminőséget meghatározó tényezők jelenléte. A településeknek törekedniük kell a **klímabarát** településszerkezet kialakítására, klímatudatos magatartást és életmódot szükséges kialakítani, erősítve a környezeti felelősségvállalást az oktatáson, kultúrán keresztül. Komáros Város Önkormányzatának képviselő-testülete 2021. októberben elfogadta Komárom város klímastratégiáját, a város célja az abban foglaltak megvalósítása.

A zöld város koncepció elősegíti a minőségi lakókörnyezet biztosítását. Napjainkban egyre inkább felértékelődik a városi zöldterületek, a vízpartok és a természeti területek szerepe. Komárom minőségi lakókörnyezetét is nagyban meghatározzák a város vízfelületei. A vízfelületek környezetében különösen kedvelt lakóhelyek vannak. A város fontos céljának tekinti a **zöldfelületi rendszer védelmét és gazdagítását**.

A város külterületén számos értékes természeti terület található. Ilyen terület a Nagyerdő, a Szent-Pál sziget és a Szőnyi szigetek is. A Szent-Pál sziget és Szőnyi szigetek a hozzá kapcsolódó Duna parttal a NATURA 2000 rendszer részei (Duna és ártere néven kijelölt kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület). A városban számos természetvédelmi terület is található, nagyrésztük városi parkként működik. Ezeknek a területeknek a megóvása, ismertségük és elismertségük biztosítása elősegíti, hogy Komárom a jövőben is kedvelt lakóhely maradjon. A város területén és térségében a felszíni és felszín alatti vízkészletek minőségvédelme kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon. A természetvédelem területén is fontos a határon átívelő együttműködés, különösen a Duna természeti és környezeti védelmére, fenntartható kezelésére vonatkozóan. Komárom kiemelt célja a Duna-Holtág feltöltődési folyamatának megállítása.

Az elérhető, minőségi lakókörnyezet fenntartásához elengedhetetlen a lakóterületek zaj- és rezgésvédelme, illetve levegőtisztaság védelme. Az önkormányzat szabályozással, mérésekkel és településrendezési eszközökkel tud hozzájárulni a lakóterületeknek a káros hatásoktól történő megóvásához.³

6.3. K3 - A KOMÁROMI KÖZÖSSÉGEK TÁMOGATÁSA

A városainkat a benne élők, a helyi közösségek számára fejlesztjük. Számukra kívánunk otthont, élhető települést, működő helyi gazdaságot, szolgáltatásokat, befogadó közösséget biztosítani. A közösséget tudatosan is lehet támogatni, ezzel végső soron erősítve saját önszervező, önmeghatározó, önirányító képességét. Komárom célja, hogy a helyiek otthonuknak tartsák a települést, amely minden életszakaszban befogadó, támogató közösséget nyújt.

K3.1 - Komárom és Észak-Komárom közös identitásának erősítése

A helyi identitás a közösség önmagáról alkotott képe, önmeghatározása. A közösség tagjai között folyamatosan zajló párbeszéd, a közös cselekvés és a közös értékek felfedezése jelenti az alapját. Az egyén számára az összetartozás vagy odatartozás érzését biztosítja.

Komárom önkormányzata Értéktár Bizottságot hozott létre, mely dönt a komáromi értéktárba felvett nemzeti értékekről. Jelenleg 47 értéket tartanak nyilván nyolc kategóriába sorolva. **Az értékek megőrzése és gazdagítása** kiemelt fontosságú.

A települési identitástudat erősítését, mint kitűzött célt, Komárom esetében Észak-Komárommal közös egységben érdemes megvalósítani. A **helyi identitást erősítik a közösségi terek**, melyek kiváló találkozási pontok, kapcsolatépítésre, közösség-formálásra alkalmasak. A közösen használható, mindkét város lakosai számára nyitott közösségi terek segítik az összetartozás érzésének elmélyítését. Közösségi tér kialakítható közterületen is. Ebben az esetben különösen meghatározó a településképp, utcakép. A településképi értékek védelme (helyi védett utcakép, helyi védett épületek, helyi védett településszerkezet) elősegíti a komáromi identitás megőrzését. Új beruházások során érdemes törekedni az egységes, tervezett településképp kialakítására. Akár

³A tematikus cél kifejtéséhez felhasználtuk a Tájékoztató Komárom Város környezetének állapotáról 2018 jelentésben foglaltakat.

köztérfelújítások során az átgondoltan megválasztott, harmonizáló burkolatok, utcabútorok, információs táblák segíthetik annak tudatosítását, hogy Komáromban vagyunk. Komárom és Észak-Komárom számára jó lehetőség, hogy építészeti eszközökkel egyszerre erősítsen rá az összetartozásra (egységes megoldások), de közben akár harmonizáló változatokkal az egyes városrészek is önálló arculatot kaphatnak.

A közös identitástudatot erősíthetik a közösen megvalósított kezdeményezések. Jó példa erre a Limes és az Erődrendszer kapcsán a világörökségi várományos jelölés. A közös programok és rendezvények szervezése is erősíti a helyi identitástudatot.

K3.2 - Civil szervezetek támogatásának fenntartása

Komáromban nagyon erős a civil élet és a civil együttműködés, melyet a Hétfa Kutatóintézet és Elemző Központ Járásszékhely Monitor 2020 tanulmánya is bizonyít⁴. Komárom az Erős civil társadalom dimenzióban az országos rangsor 1. helyén áll. Komárom városában 41 civil szervezet, illetve sportegyesület működik.

A város szándéka, hogy az erős civil életet a továbbiakban is támogassa. Az önkormányzat célja a **partnerség erősítése**, a civil szereplők bevonása a döntések előkészítésébe és a tervek megvalósításába is. Az erős civil elköteleződés a városi projektek iránt elősegíti azok sikerességét. A civilek a projektek tervezési szakaszába leginkább a közösségi tervezés módszertan segítségével tudnak bekapcsolódni, míg a megvalósítást erőforrásaikkal és közösségi munkával is segíthetik. A részvétel, a közös munka és a közösen elért eredmények pozitív hatással vannak a közösség tagjaira.

K3.3 - Egyedülálló kedvezményrendszer fenntartása és fejlesztése

Komáromban kiemelkedően gazdag támogatási rendszer működik. A városban napjainkra magasabb a betelepülők, mint az elvándorlók aránya, miközben a születésszám is évről évre növekedést mutat. A város kiemelt célja a **meglévő kedvezményrendszer fenntartása, lehetőség szerinti bővítése**. Jelenleg a következő támogatások elérhetőek a településen: Babaköszöntő - minden születendő baba után anyagi támogatás, Esély otthon bérlet- program, házasságkötés után járó támogatás, gyermekek születése után járó 200.00 Ft összegű kelengyepénz biztosítása, komáromi diákok és kismamák ingyenes utazási lehetősége a városon belül, felsőoktatási ösztöndíj, bölcsődések, óvodások ingyenes étkeztetése, CSOK igénybevételeire telkek biztosítása, az első lakáshoz jutók támogatása 500.000 Ft-tal.

A település célja **jelenlegi szociális intézményeinek, és azok szolgáltatási körének fenntartása, illetve bővítése**. A településen működik Komárom Város Egyesített Szociális Intézménye, melynek tagintézménye a Gondozási Központ, ahol Idősek Klubja, étkeztetés, házi segítségnyújtás működik, míg a Hajléktalanok Menedékházában hajléktalanok nappali melegedője, népkonyha, éjjeli menedékhely szolgáltatások elérhetőek. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a járás 8 településén biztosítja az intézmény. Komárom Város Egyesített Szociális Intézményének Idősek Otthona 90 fő ellátását tudja biztosítani. Komáromban mindhárom városrészben (Komárom, Szőny, Koppánymonostor) működik bölcsőde, amelynek egy székhelye és két telephelye van. A Komáromi TÁM-PONT Család és Gyermejkölési Intézmény családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást nyújt. A városban működik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fogyatékosok Nappali Intézménye és Sorstárs Támogató Szolgálat is. Komárom Város Önkormányzatának fenntartásában működik 7 óvoda, az Egészségügyi Alapellátási Szolgálat, valamint a Klapka György Múzeum és a Jókai Mór Városi Könyvtár.

Komáromban az esélyegyenlőség biztosításának elsődleges eszköze a Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja, amely 2018-ban újult meg. A város célja a Programban meghatározott lépések végrehajtása. A program meghatározza a célcsoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak. Az intézkedések a mélyszegénységben élők és a kisebbségek, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyegyenlősége témakörök szerint tagolódnak.

⁴ http://hetfa.hu/wp-content/uploads/2020/06/HETFJA_JSZHM.pdf

K3.4 - A közösségi (kulturális, családtámogató) szolgáltatások bővítése

Közösségi szolgáltatások alatt a közösségi funkcióhoz kapcsolódó szolgáltatásokat értjük, különösen a **kulturális-, szabadidős-, és sporttevékenységet, a közművelődési és a közgyűteményi tevékenységeket**. Komárom célja a felsorolt tevékenységek ösztönzése, a szükséges infrastruktúra kiépítése és fenntartása, a civil és non-profit szervezetek ilyen irányú tevékenységének a támogatása.

Komárom a városban élő minél szélesebb körű társadalmi csoportok (gyerekek, fiatalok, nyugdíjasok) számára kívánja a közösségi szolgáltatásokat elérhetővé tenni. A város kiemelt célja a fiatalok szabadidős lehetőségeinek bővítése, kifejezetten a fiatalabb generációkat célzó szabadidős-, kulturális-, sportrendezvények szervezése, számukra közösségi tér biztosítása.

Az Önkormányzat meglévő létesítmények felújításával vagy új infrastruktúra építésével, szervezési feladatok elvállalásával járulhat hozzá a cél megvalósulásához. Azonban közösségi szolgáltatásokat és közösségi teret vállalkozások is létrehozhatnak, ilyen lehet akár egy kávézó, könyvesbolt, fitneszterem vagy alkotóműhely is. A turisztikai szolgáltatás kínálat bővítése során törekedni kell azoknak a megoldásoknak a megvalósítására, melyek nemcsak a vendégek számára, hanem az itt élőknek is értéket teremtenek. Ebben fontos szerepe lehet a helyieknek szóló kedvezményrendszer vagy törzsvásárlói rendszer kialakításának is (Gerecse-kártya).

Az Önkormányzat az új vállalkozásokat ezen a területen marketing együttműködéssel, közvetítőként vagy programok közös szervezésével tudja támogatni.

K3.5 - Helyi képzési lehetőségek támogatása

A települések a **tudásalapú** társadalom megteremtésével és fejlesztésével válhatnak sikeresebbé, ezáltal érhetik el a szükséges gazdasági szerkezeti és technológiai változásokat, képessé válnak befogadni az innovációt. Komárom az oktatási intézményrendszer fejlesztése révén emelni kívánja a helyi oktatás színvonalát, ezáltal csökkentve a tanulási célú elvándorlást, ingázást. A helyi oktatási rendszer diverzifikálásának és kapacitásának bővítése egyrészt a helyi vállalkozások szakember utánpótlásához biztosít háttérrel, egyben a város innovációs képességéhez és a vállalkozások versenyképességéhez, valamint az intézmények teljesítményének fokozásához is nélkülözhetetlen. Ebben a tekintetben érdemes megosztani az oktatási infrastrukturális háttérrel Komárom és Észak-Komárom között.

Komárom célja egyrészt az ELTE Régészeti Tudásközpontján keresztül bekapcsolódni a felsőoktatás és a tudományos kutatások világába, másrészt a helyi gazdasági élet számára nélkülözhetetlen szakképzések elérhetőségének biztosítását támogatni. A város a felsőoktatási képzettség megszerzését jelenleg is támogatja a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszeren keresztül, mely támogatás fenntartása a település fontos célja.

Jó lehetőség a városban működő, nemzetközi szinten is meghatározó gazdasági szereplők és az oktatási intézmények közötti együttműködés kialakítása is. Az együttműködés elsősorban a szakképzések területén erősíthető.

6.4. K4 - AZ IDEGENFORGALOM FEJLESZTÉSE

Az idegenforgalom fejlesztése Komárom több lábon álló gazdaságának részét képezi. Jelen koncepcióban átfogó célként jelenik meg, mivel a gazdaságfejlesztésnek ez egy olyan ága, melyre idáig kisebb hangsúly került.

A turizmus fejlesztésében Komárom rendkívül értékes elemekkel rendelkezik, elsősorban az ókori római limes (az újonnan feltárandó különleges régészeti leletekkel) és az erődrendszer révén, melyek bemutatása és hasznosítása folyamatban van. A felsorolt értékek nemzetközi együttműködésben a világörökségi várományos területek közé tartoznak. (A védelem során nem csak a fizikai, megfogható, épített értékekre szükséges koncentrálni, hanem a város identitásának szerves részét képező hagyományokra, népszokásokra, tudás alapú értékekre is. Ezek védelme másfajta megközelítést igényel, hiszen az érték megőrzése sokszor a közösség kollektív emlékezetén múlik.) A Duna-menti fekvés, a kulturális hagyományok, a termálforrás és az ökológiai

adottságok egyaránt megteremtik Komárom jövőbeli komplex turisztikai vonzerejét, és az idegenforgalmon belül nagyobb térségi jelentőségét.

A város törekszik arra, hogy kiaknázza az egészség-, kulturális- és aktív turizmusban rejlő lehetőségeket. Ennek érdekében kiemelt hangsúlyt helyez a helyi természeti, táji, kulturális és épített örökség feltárására és bemutatására. Ez hozzájárul a helyi munkahelyek bővítéséhez, és a település értékeinek megőrzéséhez egyaránt.

K4.1 - Turisztikai kínálat bővítése

Komáromban és a mikrotérségben számos turisztikai szempontból ígéretes attrakció kínálkozik, melyekben rejlő potenciál jelenleg még kihasználatlan. A fejlesztések tervezésekor fontos a turizmus diverzifikációja, azaz a turizmust különböző ágaira érdemes lebontani, és azokhoz kapcsolódóan, strukturáltan bővíteni a kínálatot.

Az **aktív, szabadidős turizmus** lehetőségei adottak a városban és szűkebb térségében. Kiaknázatlan a kerékpáros turizmus. Nagy lehetőséget jelent az EUROVELO 6 hálózat hiányzó elemeinek megvalósítása, ami nem csak a biztonságos kerékpárút elemeinek bővítését, hanem a kapcsolódó kerékpáros szolgáltatások kiépítését is igényli. A szabadidős turizmus jól fejleszthető területe a vízi turizmus. Mind a kerékpáros, mind a vízi turizmus szempontjából a Duna mindkét oldalán szükséges a műszaki-infrastrukturális feltételek bővítése (sétányok, kikötők, stégek, szerviz, ellátás, szálláshely), valamint a turizmusszervezésben résztvevő szervezetek bevonása, újak létrehozása (civil szervezetek, sportegyesületek). A vízi turizmus fenntarthatóbb formája az evezős sportokra épül, de Komárom és Észak-Komárom közösen, a folyami hajóutak szállodahajói számára is kialakíthat egy napos látnivaló kínálatot. Ehhez kapcsolódóan a várospár célja egy, a szállodahajók kikötésére is alkalmas kikötő fejlesztése. A lovas turizmus könnyen köthető elem Komárom turisztikai pozicionálásához, mivel a város specialitása a Lovas Színház. A várospárban kiváló lehetőség kínálkozik a **kulturális és rendezvény- vagy programturizmus** fejlesztésére is. A programturizmushoz különösen jól tud kapcsolódni az erődök hasznosítása is.

Különösen kedvező, hogy Komárom és Észak-Komárom is rendelkezik gyógyfürdővel. Érdemes a két fürdő fejlesztését összehangolni, a szolgáltatási kört és a vendégkört diverzifikálni.

A Komáromi Erődök nagyrészt megtalálták helyüket a város turisztikai kínálatában, hasznosításuk különböző tematika alapján történik. A megújult Csillag Erőd a Szépművészeti Múzeum gipsz szobormásolat gyűjteményének ad otthont, kulturális központként, múzeumként működik. A Monostori Erőd különböző nagyszabású rendezvényeknek biztosít helyszínt. Az Igmándi Erőd családbarát hasznosításával a város turisztikai kínálatát tovább bővíthető.

K4.2 - Turizmus infrastrukturális hátterének kialakítása

A turisztikai kínálat bővítése mellett elengedhetetlen a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése is. Komárom elsősorban a **szálláshely szolgáltatást kívánja bővíteni**, mely korlátozottsága valamelyest a turizmus fejlődésének jelenlegi akadálya. A település célja változatos szálláshely kínálat biztosítása, a kemping fejlesztése és egy magas színvonalú (wellness) szálloda fejlesztésének elősegítése. A város a szálláshely szolgáltatás bővítését településrendezési eszközökkel is tudja ösztönözni.

A város számára jó lehetőség kínálkozik az **konferencia turizmusban** és az ipari park beruházóihoz kapcsolódó munkahelyi utazásokban is. Ehhez nemcsak szálláshely fejlesztés (érdemes összehangolni a szálloda fejlesztéssel), hanem a kapcsolódó kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése is szükséges: konferenciák szervezésére alkalmas helyszín, rendezvényhelyszín, műszaki felszerelés, szakképzett személyzet, catering biztosítása is elengedhetetlen.

Hasonlóan kedvező fejlesztési irány lehet az **egészségturizmus**, Észak-Komárommal együttműködésben. Az egészségturizmust a gyógyvízre, a Duna-mente kedvező mikroklímájára és a várospár meglévő egészségügyi ellátórendszerének bővítésére lehet alapozni. Ezen a területen is jelentős infrastruktúra fejlesztési igény merül fel, mely elsősorban magán befektetésből, de önkormányzati szabályozással valósítható meg.

A turizmus infrastrukturális hátterét a különböző szolgáltatások is adják, melyek közül kiemelkedik a vendéglátás. A szolgáltatások körének bővülését a város elsősorban a szükséges helyszín biztosításával, közterület foglalási rend kialakításával, közterület fejlesztésekkel, gyalogosbarát közlekedés kialakításával, parkolóhelyek biztosításával tudja elősegíteni.

Az infrastruktúra szorosan összekapcsolódik a helyi lakosság szabadidős létesítményeivel és földrajzilag a lakóterületekhez illeszkedik. Emiatt különösen fontos, hogy a fejlesztések a helyiek igényeit figyelembe véve valósuljanak meg.

K4.3 - Duna, mint turizmus szervező erő

A Duna-menti települések hálózata régióként is értelmezhető, hiszen meghatározó adottságuk, a Duna közös bennük. A Duna, mint tematikus útvonal, jelenleg is turizmus szervező hatású: Eurovelo 6 kerékpáros útvonal (Folyók útvonala) Németországtól a Fekete-tengerig a Duna mentén halad, míg a szállodahajók egyik fő attrakciója a kéthetes hajóút a Duna teljes hosszán. A Duna-Limes világörökségi várományos terület is a folyóhoz, mint térszervező elemhez kapcsolódik. Bizonyíthatóan minden új világörökségi helyszín jelentős turizmust generál az adott területen. Kapcsolt programokkal, kiépített hálózattal a látogatók a szélesebb térségbe is bevonhatóak.

Európai Unió projekt keretében 2019-ben készült el a Duna-mente összehangolt turizmusfejlesztési stratégiája, a DANURb - Strategy⁵, mely a lokális értékekre alapozva, összehangolt beavatkozásokkal igyekszik fejleszteni a régió belüli együttműködést, a közös identitás megerősödését és a turisztikai desztináció fejlesztését. A stratégia alapján az **összehangolt turizmusfejlesztésnek** eszköze lehet egy naprakész tartalommal frissített, közös, online együttműködési és idegenforgalmi platform⁶.

A Duna-menti települések turisztikai kínálatának összehangolását segíthetik a közösen létrehozott és kölcsönösen elfogadott kártyák, kedvezményrendszerek. A Duna, mint útvonal, elsősorban az aktív turizmust erősíti, ahol a látogató egy útvonalat jár be. Ehhez a dinamikussághoz másfajta infrastruktúra kiépítése szükséges. Fontos a jól beazonosítható, biztonságos, folyamatos útvonal (kerékpáros, gyalogos, közúti, vízi) kijelölése, az útvonal mentén a szolgáltatások folytonossága (szállítás, ellátás, autóbérlés), és a csomagok biztonságos szállítási lehetősége.

A Duna, mint tematikus útvonal akkor tud jól működni, ha az infrastruktúra és az attrakciók jól működő hálózatba szervezettek, illetve, ha a közös turisztikai termék közös marketinggel van támogatva.

K4.4 - Komárom és Észak-Komárom egységes idegenforgalmi célpont

Az együttműködés az idegenforgalomban talán még fontosabb, mint más területeken. Egy ide látogató (külföldi) vendég számára Komárom és Észak-Komárom egyetlen turisztikai desztinációként működik, így turizmusfejlesztésük csak közösen megvalósítható. Cél a fejlesztések összehangolása, az Európai Unió pályázatoknál a közös nevezés, melyen keresztül több lehetőség érhető el a városok számára.

A várospár **egységes marketinggel, összehangolt programkínálattal és szolgáltatási palettával** tud sikeresen fellépni. Különösen fontos azoknak a fejlesztési területeknek az összehangolása, és szükség esetén a diverzifikálása, amelyben a két oldal hasonló adottságú. Ilyen a fürdő fejlesztése, az erődök jelenléte és a Duna-part kínálta lehetőségek is. Amennyiben a **fejlesztések egymást támogató módon** jönnek létre, az magasabb színvonalú, bővebb attrakciókínálatot jelent, mely szélesebb körben vonzza a látogatókat, és hosszabb tartózkodást eredményezhet. Érdemes lenne **közös turisztikai koncepciót és stratégiát** kidolgozni, mely alapján az egyéni fejlesztések is megvalósíthatóak.

⁵ Interreg Danube Transnational Programme – DANURB – STRATEGY – Bridgeheads of identity (2019)

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danurb>

⁶ <https://www.danurb.eu/#/>

Természetesen, az egységesség mellett az egyediségnek is van szerepe. Az egyes városrészek arculata és identitása, a városrészekben nyújtott attrakciók és a szolgáltatások esetében az egyediség külön értékkel bírhat.

6.5. K5 - KOMPETITÍV, TÖBB LÁBON ÁLLÓ GAZDASÁG KIALAKÍTÁSA

A versenyképesség, azaz a kompetitivitás a város gazdasági fejlődésének legfőbb célja. Komárom versenyképességének javításához nem csak a helyi gazdaság mennyiségi bővítésére van szükség (pl. ipari park bővítése). A hosszú távú gazdasági cél, a gazdaság minőségi fejlesztése, a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepedésének ösztönzése, az innovatív ágazatok megtelepedésének segítése, a kreatív szektor jelenlétének fokozása. A versenyképesség tekintetében jelentős potenciál rejtőzik a két városrész közötti együttműködés fokozásában. A két város eltérő gazdasági adottságai, termelési és ipari infrastruktúrája, idegenforgalmi vonzereje, és nem utolsósorban együttes vásárlóereje a jövőben magasabb szintű „felhasználást” igényel.

Komárom fejlesztését meghatározó gazdasági célkitűzések alapját a **helyi gazdaság három lábának** megerősítése képezi, melyek a következők: ipari park fejlesztése, turisztika fejlesztése (szolgáltatások, infrastruktúra), valamint a minőségi mezőgazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A gazdasági ágazatok közötti munkamegosztás **területi, településközi munkamegosztásban** is leképeződik Dél-Komárom és Észak-Komárom között, amely dichotómia erősítésének feltételei adottak, és az új Duna-híd által még kézenfekvőbbek. Észak-Komárom elsősorban a szolgáltatások, a kereskedelem, az egyetem, a kultúra (színház) központjaként, ezzel szemben Dél-Komárom elsősorban a termelő ipari és agrár vállalkozások központjaként fejlődhet tovább.

K5.1 - Aktív befektetés ösztönzése, gazdasági együttműködések koordinációja, ipari park fejlesztése

Komárom fejlesztési modellje értékékként kezeli a meglévő ipar létesítményeit, ugyanakkor a fejlesztési koncepció a város gazdaságának több lábbon állását tűzi ki célul. A jövő helyi gazdaságának szerves részét képezik a korábban domináns ipari, termelő, feldolgozó üzemek, azonban szükséges új, modern technológiát használó vállalatok megtelepedése is.

Az Ipari Park fejlesztése időszerű, sőt új ipari park kijelölésére is igény mutatkozik. A város célja az **Ipari park területének bővítése, szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése**. Az Ipari Park bővítését az Önkormányzat a rendezési eszközök teljes felülvizsgálata során, az 1. sz. főúttól délkeletre teszi lehetővé, számítva a déli elkerülő út megépítésére és a Monostori-híd megépülésével várható növekvő befektetői érdeklődésre.

Az Önkormányzat célja a **helyi gazdaságfejlesztés szervezeti és infokommunikációs hátterének korszerűsítése**. Nem csak az Ipari Park bővítése, fejlesztése, hanem a belváros gazdasági alapú rehabilitációja is igényli az összehangolt befektetésfejlesztést ösztönző lépéseket, ami szükségessé teszi a gazdasági koordinációt.

A befektetésösztönzés szerves része az **aktív városmarketing tevékenység folytatása**.

A helyi gazdaságfejlesztés célja a **vállalkozásösztönző helyi gazdaságpolitika eszközrendszerének fenntartása, bővítése**, melynek része a foglalkoztatottak letelepedését ösztönző foglalkoztatáspolitikai, kiszámítható adópolitika és kedvezményrendszer. Ehhez társulnak lakhatási programok (CSOK-telkek biztosítása, helyi önkormányzati családtámogatási rendszer bővítése, hosszú távú nagyvállalati együttműködések kialakítása).

Az elmúlt évtizedek szerves fejlődésének eredményeként mélyülnek és bővülnek a gazdasági kapcsolatok Észak- és Dél-Komárom között. Az Önkormányzat gazdasági stratégiájának fő része az **Észak- és Dél-Komárom közötti gazdasági együttműködés és munkamegosztás fejlesztése**, ennek keretében Észak-Komárom szolgáltató, kereskedelmi és kulturális (színház, egyetem) jellegének erősítése, Dél-Komárom 21. századi ipari, turisztikai és mezőgazdasági profiljának fejlesztése.

K5.2 - A vállalkozások letelepedésének ösztönzése, a helyi munkahelyi kínálat bővítése

Kiemelt cél a vállalkozásösztönzés, vállalkozások beindításának támogatása. Ez olyan szolgáltatásokat foglal magában, amelyek ösztönzik helyi, vagy betelepülő vállalkozások indítását. Ezek közé tartozik a képzés, az adminisztratív segítségnyújtás, az üzleti tanácsadó szolgáltatás, a

vállalkozói hálózatok kiépítése, a mentor-programok beindítása, és egyéb az önkormányzat által nyújtható specializált szolgáltatások. Megépült és megkezdte működését az ipari parkban az inkubátorház. Fontos célkitűzés, hogy az inkubátorház a lehető leghatékonyabban tudja a vállalkozói igényeket kiszolgálni.

Az Önkormányzat célja, a **munkahelyi kínálatot biztosító vállalatok letelepedését ösztönző műszaki és humán infrastrukturális fejlesztések** megvalósítása. Az infrastrukturális fejlesztések keretében prioritás az elkerülő út építése, az infokommunikációs fejlesztések megvalósítása, továbbá szakképzési és készségfejlesztési tevékenységek ösztönzése.

A városi gazdasági stratégia fő alapeleme a **meglévő nagyvállalatok (MOL, SK Hungary, BYD) helyben tartásának biztosítása, a kapcsolódó bedolgozó-hálózat fokozatos kiépítése.**

A komplex városfejlesztés egyben gazdaságfejlesztés is. Ennek a felfogásnak az égisze alatt az Önkormányzat célja a **belváros funkcionális gazdagítása, a szolgáltatások bővítése, városrehabilitáció megvalósítása**, a városközponti terület kiterjesztése, a kereskedelmi-szolgáltató élet felpezsdítése, és ezáltal a kisvállalkozások megerősödésének támogatása.

A város fejlesztésének nagy potenciálját képezi a turizmus. Fő cél az **idegenforgalmi kínálat és kapacitás bővítése a potenciális adottságokra építve, a vendéglátóhelyek minőségi és mennyiségi fejlesztése, a szálláshely kínálat jelentős bővítése.** Az UNESCO általi nevesítés, az újkori erődök fejlesztése, az ókori római kori épített örökség turisztikai célú hasznosítása a helyi gazdaság egyik pillére, ugyanakkor a turisztikai potenciál kiaknázása érdekében elengedhetetlen a kiszolgáló infrastruktúra (szuprastruktúra) fejlesztése. Szervesen illeszthető ehhez az 50+-os generációra épülő, szélesen értelmezett egészség-gazdaság feltételeinek kiépítése (egészségipar, turizmus, alacsony gazdaság, sportgyógyászat, rekreáció, környezetvédelem).

K5.3 - Innovatív és versenyképes vállalkozások arányának növelése

Az elmúlt évtizedekben a gazdasági szerkezetváltás keretében a nagyipari tömegtermelés, valamint jellemzően az alapanyag- és energiaigényes ágazatok helyett, egyre inkább a szakképzett munkaerőre építő, és a nagy „hozzáadott értéket” előállító, **innovációra képes termelésre** helyeződött át a helyi gazdaság súlypontja. A technológiai fejlődés következtében jelentősen megváltoztak az ágazati és térbeli-települési viszonyok, ennek következtében egy település versenyképességét az új ágazatok (pl.: információs-kommunikációs technológia, egészségipar, K+F+I, kereskedelmi, pénzügyi-gazdasági szolgáltatások) jelenléte, illetve az ahhoz való alkalmazkodás határozza meg leginkább.

Az Ipari Park gazdaságszerkezetének alakításában alapvető cél az **innovatív, környezetbarát technológiát alkalmazó vállalkozások betelepülésének ösztönzése**, melyek új és korszerű ipari technológiát hoznak a városba, tovább erősítve a város 21. századi ipari kultúráját, a zöldgazdaság kiterjedését, és amelyek az alacsony fajlagos kibocsátásuk révén hozzájárulnak a klímabarát gazdaság térnyeréséhez.

Mindezek fényében kiemelt törekvés **helyi kis- és középméretű vállalkozások létrejöttének, illetve bővülésének ösztönzése**, melyre részben az Ipari Park területén megvalósuló inkubáció által, részben a belváros rehabilitációs programja keretében nyílik térbeli keret. Cél, hogy a jövőben a helyi vállalkozások (beszállítói) háttérét képezzék a nagy cégek tevékenységének, illetve minél nagyobb arányban innovációs kísérleti, fejlesztési terepként is szolgáljanak.

Az Önkormányzat célja a **kutatás-fejlesztési és felsőoktatási kapacitások kiépítése helyben, a térségben illetve Észak-Komárommal együttműködésben.** A koncepció időtávjában megfogalmazott cél helyi felsőoktatási telephely és kutatóhely létrehozása az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Régészettudományi Kutatóintézetével együttműködésben, mint kezdet. Ezzel a Selye János Egyetemmel együtt két tudományos intézménye lesz a várospárnak.

További cél a gazdasági szervezetek kutatás-fejlesztési tevékenységének bővítése a településen, amelyek számára megfelelő infrastrukturális feltételek állnak rendelkezésre az Ipari Park területén. Ehhez kapcsolódóan szükséges kiépíteni oktatási és készségfejlesztési kapcsolatokat a tágabb térség egyetemeivel, intézeteivel (pl. Győr, Tatabánya, Veszprém, Mosonmagyaróvár).

K5.4 - Zöldgazdaság erősítése, környezetbarát technológiák alkalmazásának ösztönzése, agrárfejlesztések

Korunk komplex településfejlesztése a fenntarthatóság fogalma köré rendeződik, amelynek alapja ökológiai megközelítésű, azaz a helyi természeti és épített környezet által meghatározott létfeltételek biztosítása (élhetőség). Komárom fejlesztési koncepciója alapértékként kezeli az ökológiai és ökonómiai tényezők együttes figyelembevételét és harmonizálását, amelyben vezető szerepet szán az önkormányzati irányításnak.

Az ökológiai feltételek, az élhetőség fenntartása szervesen összefügg az ökonómiai adottságokkal, a gazdasági potenciállal, a gazdasági tevékenységek környezetre és a közösség alakulására, a térhasználatra gyakorolt hatásával. Az ökológiai és ökonómiai követelmények érvényesítésében egyensúly kialakítása és fenntartása szükséges, bármelyiknek a másik rovására történő „túlterjeszkedése” az élhetőséget veszélyezteti. A gazdasági tevékenységeknek ezért ökológiai („zöld”) alapúnak kell lenniük: környezetbarát termelés, szolgáltatás, raktározás, logisztika, környezetvédelemmel kapcsolatos eszközök előállítás, ökoturizmushoz, szabadidőhöz, sportoláshoz, szabadidőhöz kötődő termelés, egészség-gazdaság, sport-gazdaság.

A település kiváló adottságokkal rendelkezik a zöldgazdaság művelői, innovatív MKKV-k, „kisüzemek” megtelepedése számára is. Komárom a körkörös gazdaság mintatelepülése lehet, amennyiben a globális gazdasági környezet és a technológiai fejlődés lehetővé teszi a város innovatív központként való megjelenését. A körkörös gazdaság célja az egyszeri fogyasztás helyett a termékek élettartamának a meghosszabbítása. Korunk gazdasága határokon átnyúló jellegű, ezért kiemelt jelentőségű a kooperáció a hazai és a szlovákiai gazdasági szereplőkkel.

Tapasztalatok szerint a környezetterhelés szempontjából a legnagyobb kibocsátók a vállalkozások, emiatt elengedhetetlen a helyben működő **vállalkozások energiahatékonyságot növelő, energiaracionalizálást célzó fejlesztéseinek ösztönzése**. Ennek eszközei lehetnek az energiaracionalizálást célzó vállalati beruházások szabályozási és adminisztratív segítése (építési szabályozás, engedélyeztetési eljárások).

A vállalkozásokhoz hasonló módon szükség van a **lakóépületek energia-hatékonyságát növelő beruházásainak támogatására**, mely közvetett módon szintén erősíti a zöldgazdaságot. A lakóépületek esetében különösen a többlakásos társasházak esetében cél az épületenergetikai beruházások támogatása visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatások biztosításával, továbbá új, korszerű lakások építésének ösztönzése (pl. CSOK-lakások) szabályozási, kedvezményes telek és családok anyagi támogatásának biztosításával.

Intézmények energiahatékony és környezetbarát fejlesztéseinek bővítése keretében az Önkormányzat célja, hogy megvalósuljon a geotermikus hőellátó rendszer kiépítése és fejlesztése a városban, melynek célja a gyógyfürdő két épületének (főépület, uszoda) és a Városi Sportcsarnok részben földgáz alapú hőenergia termelésének minél nagyobb arányú kiváltása geotermikus hőenergiával. A jövőben a város geotermikus energiaellátó hálózata tovább bővíthető. Komárom hosszú távú célja, hogy a város minél több intézménye erre a hálózatra rákapcsolható legyen.

A város gazdasági célkitűzése a **zöldenergia hasznosítás, a megújuló energiaellátás fokozása** (pl. geotermia, napenergia), mely részben az agrárenergetika, bioenergia felhasználás feltételeinek megteremtése révén, részben a fentiekben említett geotermikus energiaellátó hálózat kiépítése által valósítható meg. A jövőben cél a napenergia hasznosításának fokozása.

A város célja a **hulladékgazdálkodás korszerűsítése, ennek keretében a városban komposztáló telep és hulladékudvar működtetése, és a hulladék nagyobb arányú újrahasznosítása, energetikai célú felhasználása**.

A városban a hagyományos mezőgazdálkodás feltételeinek javításán belül cél a **bio-, és ökogazdálkodás fejlesztése, a családi gazdaságok ösztönzése**. Ehhez szükséges a **mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése**, tovább a **helyi-térségi (öko-bio)piac szervezése, bővítése**. A város adottságait tekintve fontos a mezőgazdaság szerepének erősítése, hiszen a megváltozott agrár-élelmiszeripari körülmények közepette a termelés diverzifikálása, a feldolgozó kapacitások növelése, a családi gazdaságok erősítése és a rövid ellátási láncok támogatása egyaránt felértékeli Komárom mezőgazdasági potenciálját.

Komárom területén több mezőgazdasági major is található, ezek jövőbeni hasznosításakor cél a zöldségtermelés irányelv figyelembevétele. Fontos a majorok felújítása, átalakítása során azok tájba illesztése, melynek szabályozásához a településrendezés és a településképi rendelet biztosít lehetőséget. A majorok energiaellátása a vezetékes hálózat mellett autonóm energiaellátásként megújuló, zöld energiával történhet. (Újszállás-Pusztaszele esete eltér a többi majortól, mivel a meglévő ipari park és Koppánymonostor lakóterületei közé esik. A területhasználati konfliktus feloldásaként cél a terület és az ipari park szorosabb együttműködésének kialakítása, s az ipari parkhoz kapcsolódó vegyes gazdasági funkció létrehozása - szálláshely, szociális létesítmények, szolgáltatások és nem zavaró hatású gazdasági funkciók elhelyezhetőségének biztosítása.)

7. A FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRTELMEZÉSE AZ EGYES TELEPÜLÉSRESZEKRE

Komárom területén a fejlesztési célok értelmezése szempontjából hat településrész került lehatárolásra:

Településszerkezeti egység	Főbb jellemzők
Belváros	Leginkább összetett városrész, mozaikos szerkezetű. Lakó, gazdasági és különleges területhasználatok a meghatározóak. Lakón belül kertvárosias, kisvárosias és nagyvárosias területhasználat is előfordul.
Koppánymonostor	Jellemzően hétvégiházias, átalakuló kertvárosias városrész, közvetlen kapcsolattal a Dunával.
Szőny	Falusias településmagja megőrződött. Szőny kelet-nyugati irányban, az 1. sz. főút mentén fejlődött tovább, jellemzően kertvárosias területhasználattal. Nagyobb intézmények (kórház), különleges területek (horgásztavak) is itt találhatóak.
Ipari Park	Az 1. sz. főút mentén elhelyezkedő ipari parkban számos nagycarnokos gyártóüzem és telephely működik. Jellemzően beépített a területe.
Molaj	A városrész meghatározó eleme a Mol Zrt. telephelye és a hozzá kapcsolódóan felépült lakóterület. A városrészbe soroltuk a Duna menti gazdasági és szennyvíztisztító, illetve sportterületeket is. Itt találhatóak Brigetio római kori település maradványai is.
Külterület	Elsősorban mezőgazdasági terület, de itt találhatóak Komárom természeti értékei is (Nagyerdő, Szent-Pál sziget, Duna-meder). Kisebbségi beépített területek tagolják (majorok, különleges területek), és kertés mezőgazdasági terület is a részét képezi.

A fejlesztési célok többsége a település egész területét érinti. Ilyenek leginkább a horizontális célok, amelyek mindenhol érvényesítendőek, illetve a területhez ténylegesen nem köthető fejlesztések. A célok kisebb része az, amely egyes településrészekben fejti ki leginkább hatását.

Az alábbi mátrixban összesítve mutatjuk be a településfejlesztési koncepció célrendszerét és a településre, településrészekre vonatkozó fejlesztések közötti kapcsolatokat.

Komárom érintett településrészei →	Terület- független	Bel- város	Koppány- monostor	Szőny	Ipari Park	Molaj	Kül- terület
A településfejlesztési koncepció céljai ↓							
Együttműködés és partnerség erősítése a városon belül és kívül egyaránt	X						
Az épített és természeti értékek, az örökség megóvása	X						
Városiasodás erősítése							
Együttműködés erősítése Észak-Komárommal a közszolgáltatások terén	X						

Városias közlekedési infrastruktúra fejlesztése	X						
Belváros fejlesztése		X					
Takarékos városüzemeltetés	X						
Városmarketing fejlesztése	X						
Térségi szerep erősítése	X						
Minőségi lakókörnyezet fenntartása							
Városrészek egyedi karakterének, identitásának megőrzése	X						
Változatos lakhatási igények kiszolgálása		X	X	X		X	
A Duna közvetlen kapcsolatának fejlesztése a várossal		X	X	X		X	X
Zöld város klímastratégia megvalósítása	X						
A komáromi közösségek támogatása							
Komárom és Észak-Komárom közös identitásának erősítése	X						
Civil szervezetek támogatásának fenntartása	X						
Egyedülálló kedvezményrendszer fenntartása és fejlesztése	X						
A közösségi (kulturális, családtámogató) szolgáltatások bővítése	X						
Helyi képzési lehetőségek támogatása	X						
Az idegenforgalom fejlesztése							
Turisztikai kínálat bővítése	X						
Turizmus infrastrukturális hátterének kialakítása	X						
Duna, mint turizmus szervező erő		X	X	X		X	X
Komárom és Észak-Komárom egységes idegenforgalmi célpont	X						
Kompetitív, több lábon álló gazdaság kialakítása							
Aktív befektetés ösztönzése, gazdasági együttműködések koordinációja, ipari park fejlesztése					X	X	X
A vállalkozások letelepedésének ösztönzése, a helyi munkahelyi kínálat bővítése	X						
Innovatív és versenyképes vállalkozások arányának növelése	X						
Zöldgazdaság erősítése, környezetbarát technológiák alkalmazásának ösztönzése, agrárfejlesztések	X				X		X

8. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

8.1. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

Társadalmi, gazdasági és környezeti adatok

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatok korábban meghatározásra kerültek a Megalapozó vizsgálat dokumentációjában. Az egyes kiinduló adatokat az alábbi fejezetek tartalmazzák:

→ Társadalmi adatok	4. fejezet - A település társadalma
→ Közszolgáltatások	5.1. fejezet - Humán közszolgáltatások
13. fejezet - Közművesítés
→ Gazdaság	6. fejezet - A település gazdasága
→ Környezeti adatok	11. fejezet - Zöldfelületi rendszer vizsgálata
10. fejezet - A táji és természeti adottságok vizsgálata
13. fejezet - Közművesítés

Javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére

Komárom esetében a műszaki infrastruktúra legfőbb elemei az alábbiak szerint alakulnak:

→ Közlekedés

A város elhelyezkedése, térségi központ szerepe és gazdasági fejlődése jelentősen befolyásolta a városszerkezet és a közlekedési hálózat kialakulását. A városközponttól déli irányban, kb. 7 km távolságban halad az ország egyik legnagyobb forgalmú gyorsforgalmi útja, az M1 autópálya, ezen kívül az 1. és 13. sz. főutak is áthaladnak a településen. A 13. sz. főút jelenti a város nemzetközi kapcsolatát is Szlovákia irányába, mely az elmúlt években bővült a Monostori híd megépülésével. Az M1 autópálya mind Budapest, mind Bécs gyors elérését lehetővé teszi. Az 1. sz. vasútvonal utasszállító és teherszállító kapacitása miatt jelentős kapcsolatot jelent a város számára. Kiváló vasúti kapcsolatot biztosítanak a Komárom, Szöny állomáson és a Szöny megállóhelyen áthaladó vasútvonalak a város számára. Az 4. és 635. sz. vasútvonalon közvetlen nemzetközi kapcsolatokat biztosító szerelvények is közlekednek. A Szlovákiába vezető vasúti híd a város nyugati oldalán keresztezi a Dunát, egy vágánnyal kiépítve. A Duna menti kerékpárút is áthalad a városon, bár Győr irányába nincs kiépített infrastruktúra, de folyamatban van az Eurovelo6 kerékpárút beruházása is.

A város belterületének közúthálózata kialakult, jelentősebb hiányzó útszakaszok a külső városrészekben jellemzőek (pl. elkerülő utak).

Az 1. sz. főút átkelési szakaszán számos helyen jelzőlámpás forgalomirányítás található. Az átmenő teherforgalom a főutakra korlátozódik.

A városban jelentős a parkolási igény, különösen a városközpont területén és nagysűrűségű lakóterületen (lakótelepeken).

A város autóbuszpályaudvara a vasútállomás közelében, a Szent László utcában található.

A város kerékpáros infrastruktúrájának gerincét a főutak mellett kiépült kerékpárutak, kerékpársávok adják. Az ipari parkhoz vezet kiépített kerékpárút, de a főutak nyomvonalán kívül még kevés elválasztott infrastruktúra áll a kerékpárosok rendelkezésére. Folyamatban van az Euro Velo 6 nemzetközi kerékpáros hálózat tervezése, mely nyomvonala Komáromot is érinteni fogja.

Jelentős gyalogosforgalmi igény tapasztalható a városközpontban, a nagy lakósűrűségű lakótelepeken, valamint a közösségi közlekedési csomópontok és megállók felé vezető útszakaszokon.

A városban működő egyik kikötő a Monostori Erőd Dunai bástyája mellett helyezkedik el, amely alkalmas a legnagyobb hajók fogadására is. A nemrég felújított kikötő 4 db teher és személyhajók fogadására alkalmas, az egyik úszóműves rakodóhelyként funkcionál.

Az Új Duna-híd átadása jelentősen átalakította a város közlekedését.

A városban végbement jelentős fejlődés és átalakulás miatt egy közlekedési koncepció kidolgozását javasoljuk. Cél a belváros gyalogosbarát fejlesztése, új kikötő létrehozása, a vasút elválasztó szerepének mérséklése, intermodális csomópont létrehozása, Észak-Komárommal közös közösségi közlekedés fejlesztés, kerékpáros hálózat fejlesztés és az elkerülő út folytatása a város délkeleti részén.

→ Közművesítés

Településszinten kiépített a vízellátás, a szennyvíz közcsatornás elvezetés, a villamosenergia ellátás és a földgázellátás is.

A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátást az Északdunántúli Vízmű Zrt (ÉDV Zrt.) szolgáltatja. A település saját vízbázissal rendelkezik, ez a Koppánymonostori vízbázis. A Koppánymonostori vízbázis sérülékeny vízbázisnak minősül és kijelölt hidrogeológiai védőterülettel rendelkezik. A városi ellátó hálózat fő gerincvezetéke a Koppánymonostori Vízművet a víztoronnyal

összekötő, majd a szőnyi hálózatot betápláló NÁ 400-as vezeték. A hálózatban a víznyomást az Igmándi erőd melletti 2500 m³-es magastározó biztosítja.

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzvíz ellátást.

Komárom termásvíz kivételt biztosító kúttal rendelkezik, a városban 1 db hévízkataszteri számmal rendelkező kút található.

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Komárom a felszín alatti víz szempontjából az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, a település közigazgatási területét az országos vízminőségvédelmi területek övezete érinti. A településen a közcsatorna hálózat szolgáltatója az Észak-dunántúli Vízmű Zrt (ÉDV Zrt.) A csatornahálózat a városban az építés idejétől függően egyesített, illetve elválasztott rendszerű. A csatornahálózzal elvezetett szennyvizek a Szőny keleti részén, a Duna part közelében üzemelő szennyvíztisztító telepre kerülnek. A szennyvíztisztító telepen eleveniszapos technológiával tisztítják meg a szennyvizet, a telep tisztító kapacitása 4500 m³/nap, amely mára részben kiterhelte vált.

A település felszíni vizeinek befogadói a településen áthaladó Szőny-Füzitői csatorna és a Szilavölgyi patak. A Szőny-Füzitői csatorna belterületi szakaszán található az un. Rüdiger tó, amely előtt a csatorna egy szakasza zárt szelvényben van vezetve.

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia, a földgáz és a távhő áll rendelkezésre. A település villamosenergia ellátását az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt biztosítja. A város villamosenergia ellátásának bázisa a Komárom 132/22 kV-os alállomás, amely az országos alaphálózati rendszer Győr OVIT és Bánhida OVIT közötti kétrendszerű 132 kV-os vezetékéről kap betáplálást. A városi hálózat gázszolgáltatója a NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. A település gázellátásának bázisa a Komáromi gázátadó állomás, amelynek betáplálása az FGSZ Földgázszállító Zrt. kezelésében levő Pilisvörösvár-Győr között üzemelő DN 600-as nagynyomású földgázszállító vezetékéről történik. A településen 1974 óta üzemel távhőellátás, 2020-ban 2115 db lakás rendelkezett távfűtéssel. A településen a napenergia közcélú energiatermelésre való hasznosítására naperőmű-parkot létesítettek.

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A kedvező műsorvétel biztosítására kiépítették a kábel TV hálózatot. A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák -részben a településen belül, részben a környező településeken- elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette és üzemelteti.

A közműhálózatok fejlesztése kapcsán cél a megújuló energia felhasználása és a gazdaságosabb városüzemeltetés.

Javaslat a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Településszerkezetet is érintő javaslatok:

- Új ipari park létrehozása
- A város lakóterületeinek szétterülésének visszaszorítása
- A Belváros intenzívebb beépítése
- A Csillag Erődtől délre fekvő terület vegyes területhasználattal történő beépítése
- A Lengyár funkcióváltó fejlesztése, új városközpont kialakítása
- Elkerülő út megépítése a város délkeleti oldalán

Örökségi értékek, javaslatok az örökség védelmére

Az örökségvédelem horizontális célként (Az épített és természeti értékek, az örökség megóvása) jelenik meg, így az összes cél kidolgozása során figyelembe vettük.

8.2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

A településfejlesztési koncepcióban szereplő elgondolások megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszer koncepcionális célokkal való összehangolására van szükség. Komárom városa kiterjedt intézményhálózattal rendelkezik, mely a fejlesztések alapját képezheti. Az intézményrendszer bemutatása a Megalapozó vizsgálat dokumentációjában, az 5.1-es fejezetben található.

A városban erős a civil élet, a civil szervezetek bevonásával azok erőforrásai és tapasztalata is a megvalósítást segítheti.

A településfejlesztési célok megvalósításának egyik legfontosabb eszközei a rendezési eszközök, melyek felülvizsgálata a koncepció készítésével párhuzamosan zajlik.

A koncepció a város jelenlegi intézményrendszerét bővítve, a városmarketing, a turizmusfejlesztés és az örökségmenedzsment témákkal foglalkozó szervezetek megerősítését javasolja.

8.3. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE

Alapvető követelmény Komárom szűkebb és tágabb földrajzi környezetében végbemenő gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatok nyomon követése. A globális és helyi kihívások folyamatos alkalmazkodást követelnek meg a településektől. A külső tényezők változása miatt időről-időre érdemes megvizsgálni, hogy a koncepcióban felállított jövőkép és célrendszer továbbra is megfelel-e a város igényeinek.

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak **megvalósulásának folyamatos nyomon követése**, felülvizsgálata elsősorban a város érdeke. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben történjenek, a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában, az adatgyűjtéstől a koncepció esetleges módosításáig.

- **Évenkénti rendszerességgel** meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzésinek elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
- A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, **aktualizálása tízévenként** szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a **külső környezet változásait**, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Ki kell értékelni a már **végrehajtott feladatok eredményeit**, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.

A **közvélemény folyamatos tájékoztatása** a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon, a városi honlapon és a hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján valósulhat meg.

A koncepció összeállításában

dr. Molnár Attila, Komárom város polgármestere,
Siklósi József, Komárom város főépítésze,
Komárom város önkormányzatának képviselőtestületi tagjai
és az Önkormányzati Hivatal szakemberei;

a Völgyzugoly Műhely Kft. munkatársai
Feriik Tünde, Südi Beáta, Papp Renáta;
valamint az ÉrtékTérkép Kft. munkatársai
Varga-Ötvös Béla, Dr. Horváth Dániel, Németh Adrienn
vettek részt.